

SLOVENSKI NAROD

iznaja vsak dan popoldne, utvzema; nedelje in praznike — inserati do 50 peti vrst a Dtn 2, do 100 vrst a Dtn 2.50, od 100 do 300 vrst a Dtn 3, večji inserati peti vrst a Dtn 4. — Popust po dogovoru, inserati davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Dtn 12.—, za tuzemstvo Dtn 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Ozadje napetosti med Rimom in Parizom:

Ataka na os Pariz — London

V Parizu in Londonu so prepričani, da skušata Italija in Nemčija z diplomatskimi manevri razdvojiti Francijo in Anglijo in razbiti os London-Pariz — Angleška demarš v Rimu

Pariz, 20. maja. AA. Reuter: V francoskih političnih krogih in v tisku prevladuje mnenje, da se Berlin in Rim trudita, da bi razbila os London-Pariz. Baje hoče dobiti to, da bi se Francija odpovedala svojim zvezam z Moskvo. To pa ni mogoče samo iz zunanje-političnih, ampak tudi iz notranje-političnih razlogov. Pariški tisk piše, da je Daladier že imenoval veleposlanika v Rimu, pa tega ni mogel storiti zaradi opozicije francoskih levicarjev.

Pariz, 20. maja. Vsi današnji francoski listi se obirno bavijo s prekinitvijo razgovorov med Francijo in Italijo in naglašajo, da je italijanska vlada s svojim postopanjem razpršila vse iluzije za doseg skorajšnjega sporazuma v Rimu odprto naglašajo, da tvori kamen spodbite španske vprašanje, glede katerega zavezanata Francija in Italija docela različno stališče. Na merodajnih mestih v Rimu izjavljajo, da je poravnava spora s Francijo tako dolgo nemogoča, dokler bo Francija dopuščala, da se baje preko njenega ozem-

lja in iz francoskih luk tihotapi orožje in municija ter druge vojne potrebščine za republikansko Španijo. V Rimu tudi izjavljajo, da se razgovori z Blondelom ne bodo več nadaljevali in če bo prišel v italijansko zunanje ministrstvo, bo dobil samo sporočilo, da je predpogoj za nadaljevanje pogajanj prepoved pošiljanja vojnega materiala preko španske meje.

V načrtu za pogajanja, ki ga je Blondel v imenu francoske vlade izročil grofu Ciano, špansko vprašanje sploh ni bilo na dnevnem redu. Nasprotno pa je Italija v svojem načrtu postavila špansko vprašanje na prvo mesto.

Veliko važnost pripisujejo v pariških krogih včerajšnji demarši angleškega poslanika v Rimu lorda Perthja pri zunanjem ministru grofu Ciano. Angleži so zaradi prekinitve pogajanj med Parizom in Rimom zelo vznemirjeni in vidijo v tem poskus ločitve Francije od Anglije. Pri tem naglašajo, da bi tudi angleško-italijanski sporazum izgubil na svoji vrednosti, če

ne bo izpolnjen s sličnim italijansko-francoskim sporazumom. Angleži naglašajo svoje stališče, da je rešitev sredozemskih problemov brez Francije nemogoča in baš zaradi tega žele, da bi prišlo do zblizanja tudi med Parizom in Rimom. To je tudi jedro Perthove demarše v Rimu.

V pariških krogih smatrajo, kakor piše »L'Oeuvre«, postopanje Italije za ocenjevanje. Od Hitlerjevega obiska sem je grof Ciano docela spremenil svoje stališče in od takrat dalje ni hotel več sprejeti francoskega odpravnika poslov. V Londonu trdijo, da Italija noče dati Franciji istih koncesij, kakor jih je dala Angliji, predvsem pa odbija zahtevo, da bi se umaknila s Pirenejskega polotoka. V sporazumu z Anglijo je Italija dala svečano zagotovilo, da ne zasleduje v Španiji nikakih teritorialnih, političnih ali gospodarskih ciljev. Angleži sedaj zatrjujejo, da je Italiji Nemčija nasvetovala, naj drugače postopa napram Franciji in drugače napram Angliji, ker Rim in Berlin še vedno sa-

njata o tem, da bi oddelila Francijo in Anglijo in razbila zapadno antanto. Zaradi tega je verjetno, da bo grof Ciano pridobil lorda Perthja, ki ga smatrajo za najbolj italofilskega Angleža, za to, da bi Anglija izvajala pritisk na Francijo glede španskega problema.

Mussolini hoče zmago generala Franca

Berlin, 20. maja. AA. Reuter: Nemški tisk piše, da je prišlo do prekinitve pogajanj med Francijo in Italijo zaradi tega, ker se iz Francije še vedno dovažajo orožje v Španijo. »Lokalanzeiger« piše, da je Francija zavrla delo za mir v zadnjih mesecih, ko se je že mislilo, da se španska državljanska vojna nagiba h koncu. »Nachtausgabe« piše, da bo razvoj bodočega položaja precej odvisen od tega, ali bo Francija sprejela Italije stališče do španskih republikancev in se ovirala zmago generala Franca, ki jo Mussolini absolutno želi.

amo ga po zagrebških poročilih postalo. Vsi vsem nedostatkem libreta in šablonske nezanimivosti glasbe pa se mora priznati bolgarskim artistom, da so prinesli poln vtisk elegantne poslušniške dvorske družbe v nastojanju, kretanju, igranju in petju, da so se polno uveljavili zbor, balet in tudi vsi najmanjši sodelavci in da je dirigent Il. Stojanov z režiserjem St. Stojilovim prinesel »Aleksandra« v obliki, ki je vzgladna.

Po zaključku predstave je občinstvo klicalo goste šestokrat na oder in jim klicalo: Na svidenje!

Fr. G.

Ridz Smigly za realno politiko

Varšava, 20. maja. AA. Pat: Na širši seji izvršilnega odbora tabora narodne zveze je govoril maršal Ridz Smigly o mednarodnem položaju in je med drugim izjavil:

Dokler ne izbruhne vojna, mir se zmemor obstoja. Vsaka doba miru pa se zaključuje z vojno. To je pravilo, ki so ga tekom stoletij potrdile žaložne narode. Rad bi videl človeka, ki bi mogel trditi, da naša doba ne spada pod zakone tega pravila, vendar pa bom toliko obziren in bom rek, da verujem, da to pravilo ni ravno obvezno. Ideologija našega tabora je dobra in rešilna za Poljsko. Njegovi člani morajo imeti čut za resničnost in morajo tudi biti optimisti. Realizem jim bo ravno odkril, da je še mnogo težav, ki jih je treba premagati.

Oboroževanje v zraku

London, 20. maja. AA. V pismenih odgovorih, ki jih je prebral v spodnjem domu minister vojne mornarice, izjavlja, da bodo dodatni krediti za pomorski program odloženi parlamentu pred binkoštnimi počitnicami. Minister vojne mornarice je razen tega navedel razne podrobnosti o stanju pomorskega letalstva. Danes šteje vojna mornarica 214 aparatov prve linije, leta 1937 jih je pa imela 204. Število aparatov se ne more povečati, preden ne stopijo v funkcijo nove matične ladje za letala in druge ladje za letala. USA ima danes 705 aparatov, ki spremljajo brodovje, med njimi 98 velikih vodnih letal, ki jih ladje ne prevažajo; Japonska ima 271 takšnih letal, Nemčija pa 16.

Debata o vojaškem letalstvu, ki bi se imela vršiti danes, pa so jo zaradi Chamberlainove boleznj odložili, se bo začela prihodnje sredo.

Avtomobilska cesta skozi Visoke Ture

Dunaj, 20. maja. h. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da bo vzdolž turške železnice in skozi turški predor zgrajena nova avtomobilska cesta. Predor bodo zaradi tega razširili. S tem se bo dosegla zveza med Salzkammergutom in Celovcem. Tudi več drugih cest na Koroškem bodo razširili.

Urnovesenje italijanskega proračuna

Rim, 20. maja. o. Italijanski tisk naglašava važnost ekspozeja, ki ga je imel v parlamentu finančni minister Thaon de Revel. V svojem ekspozeju je izjavil, da se bo vladi v kratkem posrečilo uravnovešiti državni proračun. Nato je kategorično demantiral vse vesti, da namerava italijanska vlada slediti primeru Francije ter skupno z Belgijo devalvirati liro, kakor tudi, da namerava Italija jekati posojilo v inozemstvu za uravnoveščenje proračuna.

Proces proti Codreanu

Bukarešta, 20. maja. AA. Razprava proti Codreanu se bo začela v ponedeljek ter bo javna. Tajno bodo obravnavali samo oni del obtožnice, ki se nanaša na obtožbeno zvezo s turci.

Kakor so javljali listi, bosta Codreanu branila bivši ministrski predodnik Julij Maniu in predsednik radikalne stranke Junian. Odvetniki, ki pripadajo železni gardi, niso mogli prevzeti obrambe, ker so vsi aretirani.

Spor med Bülowom in Ribbentropom

London, 20. maja. o. »Daily Telegraph« poroča, da je šef protokola nemškega zunanjega ministrstva Bülow odstopil zaradi hudega spora z Ribbentropom in da nameravajo iz solidarnosti z njim odstopiti še nekateri drugi višji uradniki zunanjega ministrstva.

Borzna poročila.

Curth. 20. maja. Beograd 10.—. Pariz 12.235, London 21.73125, New York 437.625, Bruselj 73.675, London 23.04, Amsterdam 242.075, Berlin 175.85, Dunaj 44.—, Praga 16.82, Varšava 82.40, Bukarešta 3.25.

Srditi boji za Castellon

Bitka na vsej fronti od Teruela do morske obale

Salamanca, 20. maja. O. Kakor poroča vojni poročevalec International News Service, je Francova vojska, ko je nastopila boljše vreme, prešla v ofenzivo na fronti med Teruelom in Sredozemskim morjem, ki je dolga 120 km. Sedaj je na pohodu proti najvažnejši luki Castellon de la Plana. Na vrhovih Penarroye, kjer so močno utrjene republikanske postojanke, se je razvila krvava bitka. Krvavi boji so bili tudi pri kraju Mora de Rubiebo, 40 km jugovzhodno od Teruela, ki predstavlja ključ za vse kraje v tem delu fronte. Srditi boji so bili tudi v odseku pri Corbalosu, kjer so Francove čete zavzele z velikimi izgubami prve republikanske postojanke. V teh bojih je bilo tisoč republikanskih vojakov ubitih, 250 pa ujetih. Danes so Francova letala izvršila napad na Valencijo in Alicante ter posebno hudo poškodovala tamošnja vojaška skladišča.

Vrhovno poveljstvo je objavilo naslednje poročilo:

Kljub slabemu vremenu nacionalistične čete še vedno prodirajo. Zavzele so važne postojanke zapadno od Catija na fronti pri Castellonu.

Barcelona, 20. maja. AA. Vojno ministrstvo je objavilo: Na vzhodni fronti so nacionalisti zavzeli El Villar in Mosamil severno od San Christobala, republikanci pa so zopet zavzeli Tumberubio. Huda bitka se razvija okoli Valdesarasa v odseku Cosquerle, kjer pritiska sovražnik z vso silo. Zopet smo zavzeli vrha 1207 in 1226, ki sta jugozapadno od Villafrance.

Nacionalistična letala so preteklo noč bombardirala Castellon, vendar žrtv ni bilo.

Bilbao, 20. maja. AA. Po poročilih iz Valencije skušajo republikanske čete zbrati v odseku Castellonu svoje čete z namenom, da preprečijo nadaljnjo ofenzivo nacionalistov. V republikanski Španiji so mobilizirani vsi moški, ki so sposobni za vojno.

Volitve v Južni Afriki

Zmagala je vladna koalicija

Johannesburg, 20. maja. b. Predvčerajšnjim so se na ozemlju južnoafriškega angleškega dominiona vršile parlamentarne volitve. Po dosedanjih informacijah sodeč, so združene vladne stranke utrpele nekaj izgub. Južna Afrika je po ozemlju približno dvakrat tako velika kakor današnja Nemčija, šteje pa samo okoli 7 milijonov prebivalcev. Belec, ki imajo edni volilno pravico, je le poldruzi milijon. Od 150 poslancev južnoafriškega parlamenta jih odpade na nekdanjo kolonijo Capetown 61, na Natal 16, na Transval 57 in 16 na nekdanjo kolonijo

Orange. Leta 1934 sta se obe vodilni stranki v dominionu, južnoafriška in nacionalistična stranka združili ter sta voditelja obeh strank generala Hertzog in Smuts, stopila v vlado. Nasprotniki vladne stranke so nacionalisti pod vodstvom dr. Malana, ki so praktično organizirani po načelih nemškega narodnega socializma, in tako zvana dominionska stranka, ki je za okoli dve milijoni domonionom in Anglijo. Velika Britanija polaga na ta dominion zlasti v obrambnem pogledu veliko pozornost.

Italijanski kralj obišče Berlin

Berlin, 20. maja. AA. Havas: Italijanski kralj in cesar bo v jeseni obiskal Berlin in tako vrnil Hitlerju obisk Italijanskega vladarja je povabil Hitler med svojim obiskom v Rimu.

Jubilej Atatürka

Ankara, 20. maja. AA. V vsej Turčiji so proslavili 20 letnico prihoda Kemala Atatürka v Anatolijo. Atatürk se je udeležil velikih sportnih slovesnosti. Slovesnosti se je udeleževal tudi jugoslovanski vojni minister general Marić.

Proučevanje stratosfere

Pariz, 20. maja. AA. Havas: Dr. Garceau in njegovi pomočniki poskušajo v fiziološkem zavodu na letališču v Bourgetu ugotoviti življenjske razmere v zelo velikih višinah. To proučevanje bi bilo zelo koristno za polete v izrednih višinah in ki naj pomagajo vpostavitvi letalsko zvezo med raznimi kontinenti v stratosferi. Pomočnik Garceauja dr. Richou se je sredi ob 17. uri z nekim prostovoljcem dvignil v pnevmatičnem zaboju v višino 7000 m, kjer bo ostal 48 ur. Dr. Garceau je prepričan, da se bo poskus posrečil.

Urugvaj priznal italijanski imperij

Rim, 20. maja. AA. Zunanji minister Ciano je sprejel urugvajskega odpravnika, ki mu je sporočil stališče urugvajske vlade, da je njeno diplomatsko zastopstvo v Rimu akreditirano pri italijanskem kralju in abezinskem cesarju.

Dr. Ivan Lah na mrtvaškem odru

Ljubljana, 20. maja. Sroč so z avtofurgonom Mestnega pogrebnege zavoda prepeljali zemsko ostanek pisatelja dr. Ivana Laha iz njegovega mirnega, tihega doma v Društveni ulici v vodmatkem okraju v Narodni dom, kjer so krsto s pokojnikovim truplom položili pod visok baldahin. Ob njem dogorevajo velike sveče, na levi strani pa sta na blazini dve pokojnikovi odlikovanji, red sv. Save in češka kolajna na belo-rdečem traku. Vsa avla je okrašena s palmami in oleandri, nad vhomom so črno-srebrne draperije.

Ze ko je ležal dr. Lah doma na mrtvaškem odru, so prihajali v Društveno ulico številni njegovi častilci, prijatelji in znanci, da se še enkrat poslovijo od njega, soba pa se je polnila s prekrasnimi venci in šopki, ki zdaj krase njegovo zadnje počivališče v avli. Med prvimi, ki so poklonili venci, sta bila senator dr. Alber Kramer in njegova soproga ga. Anč ter profesorski zbor ženske realne gimnazije. Prekrasen venec je davi položil k vnožju češkoslova-

ški konzul. Venec je iz šmarnic s češko trobojko in napisom »Zvestoba za zvestobo do groba! — Konzul ing. Minovsky.« Svojemu nepozabnemu drugu so se oddžili tudi mušketirji, ki so poklonili krasten venec iz rdečih nageljnov in rdečih potonk z napisom na svileni trobojki: »Nepozabnemu Aramisu — prijatelji mušketirji.« Prav tako so poklonili venec iz rdečih nageljnov člani uredništva »Jutra« z napisom na traku: Uredniki »Jutra« — svojemu prijatelju in sodelavcu, dalje Vodnikova družba, Tiskovna zadruga in drugi, seveda pa tudi bridko prizadeti svoji. Še vedno prinašajo vence in cvetju, da je že vsa avla v zelenju in cvetju, med katerim pokojno leži pisatelj dr. Ivan Lah.

V dokaz spoštovanja do velikega pokojnika, pesnika in pisatelja so razobešene žalne zastave na Narodni tiskarni, Kazini, Slovenski Matici, na Mestnem liceju, Narodnem domu in drugod. Danes ob 15. bodo zaslužnega moža položili k večnemu počitku.

Zaključna predstava Bolgarov

Opereto »Aleksandra« se uprizorili vzgledno elegantno in okusno

Ljubljana, 20. maja. »Tretje gre rador, pravijo. Tako se je zgodilo, da so imeli tretji in zadnjič naši bolgarski gostje polno, skoro polno gledališče, da se je občinstvo razgrelo (saj je vladala neznozna soparica) in dalo svoji razgretosti duška z iskrenimi ovacijami. Te ovacije so izzvali predvsem slovenski tovariši bolgarskih pevcev in igralcev: Udruženje slovenskih igrakov, Predsednik Al. Drenovec in tajnik Iv. Jerman sta na zaključku drugega dejanja prinesla na oder zlat venec ravnatelj Stanevu, par ducatov rdečih nageljnov in še ogromen venec z liro in trobojnic pa ge. Mimi Balkanski, ki je že prej prejela cvetlični košek. In prav lepo, prisrčno se je zahvalil Drenovec bolgarskim tovarišem za njih tako počuno in moralno veselešno gostovanje, ki nam je pokazalo zavidno višino sofijske operete, nam predstavnika vrsto odličnih umetnikov in nas iznova prepričalo o tesnem sorodstvu bolgarskega in slovenskega jezika. Od Triglava do Črnega morja živi narod istega srca in iste duše, istih idealov, iste radosti in bolesti; treba je zlasti dandanes, da se tega dejstva polno zavedamo. Zato so nam poseti dobrodošli. Hvala in na skorajšnje svidenje!

Prav tako toplo in iskreno se je zahvalil za Kooperativni teater g. P. Nikov, ki je naglašal potrebo edinstva in dejanskega bratstva med Jugoslavlani od skrajno severozapadne do skrajno jugovzhodne meje ter je povabil slovensko gledališče, naj vrne obisk, saj je tudi Bolgarija lepa in tudi Sofija ima pokazati marsikaj.

Naše občinstvo je sprejelo govora z odkritostnim navdušenjem in izkazovalo bolgarskim gostom prijetne izraze simpatij. Pokazalo se je, da zopet, da kri ni voda in pa da smo bili z bolgarskimi tremi predstavami zelo zadovoljni.

Seveda nas je bilo obenem na tihem sram, ko smo primerjali našo vedno huje neobgleno opereto in naš operetni repertoar s tole kooperativno, zadržano, zasebno, le s kolegijsko disciplino in kvaliteto vzdrževano sofijsko opereto, ki neguje efekt in reš zanimiv repertoar.

Tudi z »Aleksandro«, tridejansko opereto menda madjarskega avtorja Bartola

in skladatelja Alb. Sirmaja, so Bolgari polno zmagali. Imajo pač pristen operetni temperament, vse dame in gospeje mnogo šarma in elegancije, mnogo humorja in komike ter vprižarjajo svoj repertoar z vprav presenetljivo krasno, stilno garderobo in zelo ustrežljivimi, izveštine zares lepimi dekoracijami. Vsi so izvrstni igralci in vrhu tega imajo vrsto zadovoljivih pevcev, odličnih plesalcev ter štiri, pet pristnih operetnih umetnikov. V vsem vladajo ognjevit tempo.

»Aleksandra« je bila ga. Mimi Balkanska, ruska kneginja, ki l. 1917 pobegne iz revolucionarnega Petrograda pred nasledujočimi jo boljševiki v Montlijo k zarocencu, knezu Edgardu. Rešil jo je pogube montlijski kapetan Torelli, ki se je dal naglama z njo folmalno poročiti z namenom, da se domo takoj spet loči in prepusti Aleksandro svojemu vladarju. Toda Aleksandra se je zaljubila v hrabrega kapetana, in končno se izpremeni formalna poroka v resničen zakon dveh srečnih mladih ljudi.

Zopet je bila Mimi Balkanska odlična kot pevka in igralka, zopet je navdušil knez Edgard velesimpatični tenor S. Kolarov s svojim nastopom, petjem in zunanostjo. Zopet je bila prav zabavna Tina Krajeva kot kapriciozna poredna in naturna grofica Krakovinska, njen veseli partner je bil zopet Stanev, eleganten poslanik original N. Popov, stari, strahopetni diplomat Zamarov je bil P. Nikov, junaški nesebični kapetan Torelli tenor Karmanjov dobrega, le šole se potrebna materijala, zelo dostojanstven dvorni maršal Ribarov, izvrsten adjutant Knoring in drugi.

Videti je, da Bolgari kot odlični igralci govorijo vso prozo teksta; za nas, ki jezika polno ne razumemo, se je zato l. dej. zavleklo, ne da bi mogli povsem uživati dopolnilni dialogov. Sicer pa je vobče besedilo dolgovestno in preveč resnobno, zgradnja drame tehnično dokaj okorna, a zaključek operete, presenetljivo medel in nezadovoljiv. Pavze med prizori so tudi pisati zlasti na rovaš slabe tehnike.

Tako »Aleksandra« ni mogla doseči tistega vselega in probnega uspeha, ki

